

ezt csak ebből a jászolból tudom elmondani neked. Ne félj tehát! Azt hoztam, amit vártál, örömet, boldogságot. Úgy legyen!

Debrecen, 1949 - a debreceni közösségek karácsonyestjén olvastam fel.

forrás: Szakolczay Lajos: Péter Bulányi 183-189. o.

DRYP

KARÁCSONYI KERTI NAPLÓ NOVEMBER ELEJÉN, MÉG A VÁRAKOZÁS ÖRÖMÉNEK ÍZE ELŐTT EGY EGÉSZ HÓNAP- PAL

Karácsonyi lapba adventi hangulatú írással illene készülnöm, ezért egy kis múltidéző – nevezhetjük hagyományörzőnek is – karácsonyi történetre gondoltam. Sőt még az is eszembe jutott, hogy egy régi ismerősöm ide illő tárcáját kérem el beleegyezésével. Adonyi Sztancs János „*A faláb elégiája*” című történetét választottam volna, de szerzője még 2013-ban – fiatalon – távozott közülünk s így beleegyezését már nem kérhetem. Körülnéztem hát könyveimben s emlékeim között, milyenek is voltak azok a régi karácsonyok, melyeket gyerekként vártam s éltem át. Mikor is? Bőven több mint egy fél évszázada. Amikor még álmos, de szorgalmas jegyzetelők lesték, ki ment az éjféli misére karácsonykor. Mielőtt felidézném idestova hatvan valahány évvel ezelőtti emlékeimet, a kor szociológiájának körképéhez hadd másoljak ide még néhány emlékezőt a világhálóról, akik a „*De milyenek is voltak azok a régi karácsonyok?*” kérdésre válaszoltak:

„*Kiskoromban mi vidéken laktunk. Mivel volt szabad-jegyünk a vonatra, Anyuka mindig felhozott egyszer karácsony előtt kirakatot nézni. Végigjártuk a Rákóczi út nagy áruházait, és mindig volt valami mozgó kirakat, amit én tátott szájjal bámultam. Nem emlékszem rá, de felteszem, hogy Anyuka ilyenkor vásárolt is, vagy csak körülnézett, azután felutaztak Apukával később. Az ilyen téli pesti kirándulásoknak rendszeres programpontja volt a gesztenyemassza-vadászat. Ott, ahol laktunk, nem lehetett kapni, Pesten sem volt egyszerű. Édességboltról édességboltra vándoroltunk, és a válasz persze többnyire a "nincs" volt. Emlékszem, Anyuka otthon elmesélte, hogy ilyenkor én sosem kunyerálok semmit. Tényleg nem kunyeráltam, tudtam, hogy nincs rá pénzünk. Szóval, nekem a karácsony közeledtét a pesti kiruccanás jelezte. Na meg a Mikulás, akit csak otthon emlegettek így, hivatalosan Télapó volt.*

Kutattam, és azt találtam, pl., hogy engem apám vitt el csavarogni, kirakatot nézni, s amíg mi báméskodtunk, anyu meg a bátyám feldíszítették otthon a fát, "fogadták" a Jézuskát. Akkor még jó magas karácsonyfánk volt, mára már "berekedt", aranyszínű kis harangjáték játszott a karácsonyi dallamot, hallgattuk lemezzről a "Csendes éj" c. nagylemez dalait, és közben bontogattuk a csomagokat. Csillagszóró, illatok, fények, gyerekként még a várakozás

izgalma, a meglepetés öröme jön elő, aztán belevegyül ebbe az általam adott ajándék "Vajon mit szól hozzá...?" drukkjá.

Nálunk a fa díszítése már reggel elkezdődött. A nagyszoba ajtaját anyukáék lefüggönyözték, hogy az angyalok dolgozni tudjanak. Nem volt szabad az ajtónak még a közelébe sem menni, mert akkor megijednek és elmennek, és ki tudja, visszajönnek-e. Ebéd után aludnom kellett volna, hogy este sokáig fennmaradhassak, ez persze nem ment az izgalomtól. Azután úgy 4 óra felé elvitt a nálunk lakó néni - amolyan pótnagymama - a templomba, megnézni a betlehemes játékot. Mikor visszaértünk, már csöngetett is az anyuka. Először mindig énekelünk, a "Mennyből az angyal"-t, Anyuka zongorázott. Mióta ő nincs, már nem igazi számomra a karácsony. Énekelni is hiába próbálok. Heten álltuk körül gyerekkoromban a karácsonyfát, négyen voltunk testvérek."

Ismerős hangulatokat pengettek bennem ezek a visszaemlékezések. A fiatalabbaknak meg talán tanulságosak is lehetnek. Emlékezetemben, ha még előrébb csavarom a régi naptárlapokat, pislákoló zöld fény dereng fel rajtuk egy arasznyi búzalevél koszorú közepén. Igen. Anyám Luca napján sosem mulasztott el búzát csíráztatni egy tányéron, melynek közepén piciny kerek tálkában egy mécses adta meg a koszorú formát. Nálunk karácsonyi búza volt, de ha betöltötte adventi küldetését a tyúkok kapták meg friss vitaminként. Mert akkor még tyúkok is kapirgáltak városi kertünk elkerített részén. Most pedig lapozzuk fel a Magyar Néprajzi Lexikont a lucabúza szócikknél. Milyen hagyományt őriztek a földművelők és velük - föld nélkül ugyan - mi is, de valamiféle várakozással töltekezve, a mindennapi csodák reményével.

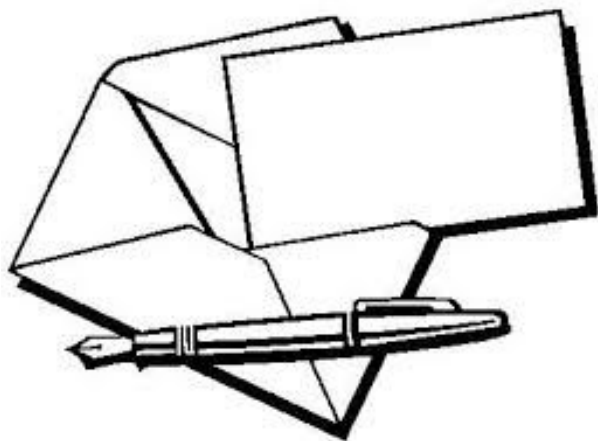

„*Luca napján csíráztatás céljából edénybe tett búzát Karácsonyi búzának is nevezik. Naponta vagy szükség szerint megöntözik, s a növény fejlődéséből következtetnek az eljövendő esztendő búzatermésére és a család, valamint a jószágállomány egészségére. Telegdi István Kolozsvár környékéről írja levelében: Sok jó régi szántóvető emberektől hallottam, hogy István Király napján, három edénykében, egy-egy kis egyféle búzát kell vetni, úgy hogy az egyik edény jegyezze: Szeptembert, a másik: Októbert, a harmadik pedig: Novembert, s minekutána kikél, nézze*

meg a gazda: melyik hónapot jegyző edénybeli búza mutatja magát, s abból vessen, mert nem vallja kárát... Hódmezővásárhelyen Luca napján a gazdaasszony tányérkába búzát tesz, azt naponként harmatszerűen locsolgatja, s ha a búza karácsonyra 30–40 cm magasra megnő, jó jelnek veszik a jövő évi búzatermést illetően. Egyes helyeken gyertyát vagy pohárban égő olajméceszt állítanak a növekvő búza közepébe, s minél kevesebb fény szűrődik át a növekvő búzaszárak között, annál gazdagabb termést jelent. A karácsonyi ünnepek elmúltával a kicsírázott búzát a baromfival, szarvasmarhával szokták megetetni, hogy az állatok jövő évi gyarapodását, egészségét biztosítsák vagy a rontástól megóvják. A lucabúza mind városon, mind falun dísze is a karácsonyi asztalnak, ily módon esztétikai igényeket is kielégít.” –írja a lexikon.

Egy Fekete István idézettel zárnam visszarévedésem: „Az éjszakából régi karácsonyok bukkannak fel emlékeim villanásaiból, és megvilágítják az elmúlt időt és embereket, akik élnek újra és örökké a kis karácsonyi gyertyák puha, libegő fényében.” Így legyen Mindnyájunknál! Mert ha várjuk, bensőnkben eljönnek hozzánk is a pásztrok.

OLVASÓI LEVELEK

KOVÁCS TÁDÉ

REFLEXIÓ...

(BÓTA TIBOR CIKKÉRE A KOINÓNIA 2015.
XI. 2972. OLDALÁN)

Ki volt itt előbb? És akkor?

Ki számít migránsnak? Mitől? Mióta? Meddig? Ki nem?

Mik a migránsok sajátos jogai? Mik a sajátos kötelességeik?

Mit kell elfogadnunk velük kapcsolatban, mit kell elfogadniuk?

Ki számít őslakosnak? Mióta? Mitől?

Talán érdemes ezeken eltöprengeni.

Melior est conditio possidentis. A birtokon belülinek előnyösebb a helyzete. Így mondja a jog. És a bitorlóé?

Mikor évül el a bitorlás? Mikortól nem kell többé lelkiismeret furdalást sem érezni a bitorló örökösének?

Új népvándorlásnak vagyunk tanúi és részesei.

A 4.-10. századig tartóban még mi is szerepeltünk. A kazárok elől menekültünk hősiesen, majd dicső honfoglalókként betörtünk a Kárpát-medencébe és rettegésben tartottuk kalandozásainkkal a „keresztény” nyugatot, míg szó szerint orrunkra nem koppintottak. Nem gumicsónakon jöttünk, hanem harci mén hátán, nem mobiltelefonnal, hanem karddal, nyíllal. Irtottuk vagy leigáztuk az itt talált népeket. Aztán reálpolitikusaink belátták, hogy itt keresztvívvel meglocsolva érdemes játszani a hatalmi harcokat. Ezen a képen a kettős honfoglalás elmélet se sokat szépít. Kicsit korábban emigráltunk ide, mint mohamedán testvéreink, akik aztán 150 évig vendégeskedtek nálunk, s nem önként, nem végleg távoztak. (Bécsből 1683-ban, Budáról 1686-ban.) Hová emigrált Rákóczi és Kossuth? Hozzájuk.

Mivel a Drávától lefelé már ők voltak. Most csupán visszaszivárognak. A bűdösebb munkákra jól is jöttek. (Lesz ez még fordítva is!) Kissé erős ez e szivárgás. Már zuhatagnak is beillik. Sokan vannak, egyre többen, és fiatalok. Mi meg öregszünk és fogyunk. Hát akkor? Mi a mammont imádjuk, ők Allahot. S ha nem vigyáznak, ők is a Mammont fogják. Addigra mi már be leszünk olvasztva. Virágozik majd a félholdas zászlók alatt együtt masírozó mammonimádók egyesített tömbje. De a Mammon a halál Istene. Együtt rohadunk majd, úgy, mint egyelőre csak mi. A haszon rabszolgaságában fuldokló mohamedán Európába majd elhozzák ázsiai, afrikai misszionáriusok a valódi, szolidáris kereszténységet. Mi majd mártírt csinálunk az elsőkből, de a következők már hozzák azt a friss levegőt, amit egyre több pici katakombában éreznek megtartó, megmentő, éltető erőnek.

De jó lesz végre! Kár, hogy én már csak odafentről drukkolhatok - akkor élő késői leszármazottaimnak. És addig? Addig egy dologra kell csak vigyáznunk. Hogy próbáljunk emberek maradni. Lehetőleg jó emberek. Lélekben és tetteinkben Jézus szerinti keresztények. Amíg ez lényegében sikerül, addig nincs baj. Amikor elvész a remény a szeretet végső győzelmében, félni kezdünk, féltetni összkomfortos önző poklocskáinkat, onnan kezdve, jaj nekünk. Következik a védekező, s megelőző csapások, csapkodások káini apokalipszise, melyben csak vesztesek és hullák vannak. Anyagi és erkölcsi vesztesek és hullák, akiken a keresztvíz nem segít csak az ocsúdás.

Ocsúdjunk, mert sem az elmúlt századok távlata (896?!), sem az emigrált embertömeg lélekszáma (v.ö. 1956) nem változtat bizonyos tényállások erkölcsi minőségén. Segíts nekem, Apácskánk gyermekedként, másoknak oktalan, Neked okos testvérként összekapaszkodnom a mieinkkel, s támogatnom Téged, mikor az idegenben kerülsz elém! Legalább a jerikói fogadást fizessem ki.

*Minden kedves Olvasónak békés, áldott
Karácsonyt kíván a Szerkesztőség!*